

Fenster

Finiastra Finestra

Fanestra

Stimadas collegas e stimads collegas dals cussegls da scola

Jau sper che Vus hajas passentà bellas vacanzas da stad e possias uss puspè As deditgar plain schlantsch a las incumbensas dal sector da furmaziun.

Cun quest feagl d'infurmaziun lessan nus dar a Vus ina fin duas giadas l'onn in'ulteriura invista en la lavur da la suprastanza da l'Associaziun dals cussegls da scola dal Grischun. Cunquai che noss commembers èn sparpagliads en tut il chantun e nus na pudain betg contactar mintgin persunalmain, vulain nus infurmar Vus - sper la radunanza dals commembers ordinaria e l'ACSG Actual - davart nossa lavur, noss temas e projects e davart ils resultats che resultan.

Impuls, reacziuns e dumondas concernent quest feagl d'infurmaziun, la lavur da l'Associaziun dals cussegls da scola u davart temas da furmaziun specifics èn zunt bainvegnids! As drizzai per plaschair a noss secretariat: CCM, 7031 Laax, telefon 081 921 25 60, e-mail: ccm.martin@rumantsch.ch ubain direct a mai: Gabriela Aschwanden-Büchel, Via Calanda 23, 7013 Domat, telefon 081 633 25 08, e-mail: g.aschwanden@bluewin.ch.

Jau As giavisch ina bun'entschatta e bun success en il nov onn da scola!

ASSOCIAZIUN DALS CUSSEGLS DA SCOLA DAL GRISCHUN

Gabriela Aschwanden-Büchel
Presidenta

Contacts

Il **favrer/mars 2004** han gì lieu discurs intensivs cun las "associaziuns partenarias". Uschia avain nus dastgà beneventar a Domat represchentants da la Scol'auta pedagogica, da la Magistraglia Grischun, da Scola e geniturs Grischun, da l'Associaziun da las manadras e dals manaders da scola dal chantun Grischun ed il president da la cumissiun permanenta per furmaziun e cultura dal cussegl grond.

En quels emprims discurs avain nus oravant tut gì la chaschun d'emprender da conuscher meglier in l'auter, da formular spetgas e finamiras e da discutir davart in'eventuala utilisaziun da sinergias existentas. Tut ils discurs èn stads zunt positivs e garanteschans in

agid vicendaivel en situaziuns concretas futuras.

En quest connex ans ha Scola e geniturs supplitgà da far ina retschertga concernent l'acceptanza e la preschientscha da sia instituziun en Vossa vischnanca. Nus ans lubin perquai d'agiuntar a quest feagl d'infurmaziun in questunari che Vus vulais emplenir e trametter enavos **enfin la fin da settember 2004** a noss secretariat, CCM, 7031 Laax.

Cun grond plaschair avain nus dastgà constatar che noss'associaziun ha er chattà l'acceptanza necessaria tar il Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient dal Grischun. Uschia è vegnì resguardà noss giavisch da

pudair discutir periodicamain cun cusseglier guvernativ Claudio Lardi e ses collavurats (tut tenor la tematica). Duas giadas l'onn avain nus ussa la pussaivladad da discutir persunalmain cun Claudio Lardi e ses collavurats davart nossas spetgas e nossas dumondas en connex cun la politica da furmaziun. In emprim discours ha gù lieu l'**avrigl 2004**. Ils temas da quest discours èn stads d'ina vart ils resultats da l'evaluaziun scientifica da l'instrucziun da talian sco segunda lingua e las mesiras che resultan da vart dal Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient. Da l'autra vart è vegnida discutada la pussaivladad d'integrar l'ACSG uschè baud sco pussaivel en il svilup da fatschentas actualas, la scolaziun dals commembers da cussegls da scola, il rumantsch grischun, las consequenzas/dumondas en connex cun il perfecziunament da scolastas e scolasts, las dotaziuns d'uras a la scola populara dal Grischun, l'ordinaziun davart la salarisaziun dals scolasts, il manual per las direcziuns da scolas, las incumbensas e posiziuns dal Servetsch psicologic da scola ed il concept da linguas da la Conferenza svizra dals directurs chantunals da l'educaziun publica. La proxima seduta cun cusseglier guvernativ Claudio Lardi ha lieu il november 2004.

Era sch'ils discours interessants han anc oz il caracter da "sondar" e "d'emprender da conuscher in l'auter", vegnan els cun il temp ad avair ina gronda impurtanza, surtut cura che

uschè blers cussegls da scola sco pussaivel èn commembers da l'associaziun. Ensemen pudain nus procurar per l'attenziun necessaria.

Il **matg 2004** ha l'OBT AG envidà las presidentas ed ils presidents dals cussegls da scola da la Svizra orientala ad in barat d'ideas a Rorschach. Represchentads èn stads - sper il Grischun - ils chantuns Appenzell dador, Son Gagl e Turgovia. Noss'associaziun sco pli giuven "commember" en questa societad illustra n'ha però tuttavia betg stuì sa zuppar cun sia lavur prestada en fin oz, er sche nus na pudain anc ditg betg ans cumparegliar cun l'organisaziun dal chantun Turgovia. Là èn tut ils cussegls da scola commembers da l'associaziun e procuran uschia per l'attenziun necessaria tar la regenza ed il chantun. Nagina decisiun en il sector da furmaziun na vegn prendida senza l'Associaziun dals cussegls da scola dal chantun Turgovia. Ins sto però menziunar che las vischnancas da scola ageschan a moda autonoma cun agen pe da taglia. La finanziaziun da questa associaziun succeda sur ils dumbers d'abitants da las ca. 130 vischnancas (1 franc per abitant) e cuntanscha uschia in budget annual da CHF 230'000.- En cumparegliaziun cun quella summa è noss budget pli che modest.

Cunquai che nus avain pudì profitar bier da las infurmaziuns interessantas e cumplessivas, avain nus decidì d'organisar er en il futur ina scuntrada annuala en quest rom.

Scolaziun dals commembers da cussegls da scola

A chaschun dal discours l'avrigl 2004 cun cusseglier guvernativ Claudio Lardi è vegnì determinà *che l'Associaziun dals cussegls da scola saja en il futur responsabla per la scolaziun dals commembers da cussegls da scola*. Sut la direcziun da Rosmary Gmür, vicepresidente da l'ACSG, èn las lavurs gia progredidas fitg bain en la grupp da lavur installada da nus. Il concept da basa per ina scolaziun modulara è gia vegnì elavurà en collavuraziun cun la Scol'auta pedagogica e singuls referents èn gia sa declerads pronts da collavurar. Uss èsi anc da definir ils cuntegns

dals singuls moduls e da perfecziunar l'entir concept. Nus fissan fitg cuntents, sch'ils inspecturats da scola mettessan er en il futur a disposiziun in referent per il modul da basa. Las premissas e las pussaivladads dal Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient stuessan però anc vegnir scleridas. Probablmain As infurmescha Scola e geniturs detagliadamain davart la nova scolaziun a chaschun da la dieta dals cussegls da scola il november 2004.

Rumantsch grischun

A chaschun da la dieta dals cussegls da scola dals 8 da november 2003 a Cuira han ils commembers da las autoritads da scolas rumantschas exprimì il giavisch da far ina dieta davart il tema "Rumantsch grischun en scola". La suprastanza da l'Associaziun dals cussegls da scola dal Grischun ha integrà quest giavisch en la planisaziun da l'onn 2004 ed ils 6 da mars 2004 ha gì lieu ina tala dieta sut la direcziun da Martin Mathiuet. Ivo Berther, incumbensà per dumondas da lingua en il Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient, ha infurmà a moda cumpetenta e detagliada ils 30 commembers da cussegls da scola davart il stadi ed il svilup areguard l'introducziun dal rumantsch grischun en scola. Suenter han ins discutà vehementamain ed era formulà

dumondas concretas per mauns dal Departament d'educaziun, cultura e protecziun da l'ambient. Igl è stà ina dieta fitg constructiva, nua che diversas dumondas brisantas han pudì vegnir scleridas.

Ultra da quai ha noss commember da suprastanza Silvio Derungs envidà las vischnancas da Suraua, Duin e Pitasch ad ina saira d'infurmaziun ad Uors, che ha gì lieu ils 23 d'avust 2004 en chasa da scola. L'occurrenza è stada publica. L'atun 2004 vegn el er anc a far ina visita en scola tar Annatina Guidon a Cuira, che instruescha gia en rumantsch grischun, per s'infurmar pli detagliadamain davart las pussaivladads, ma era davart las difficultads.

Discurs da cussegliaziun

Il CCM a Laax retschaiva, chanalisescha e trametta vinavant gia oz dumondas da cussegls da scola. Ils custs per questas lavurs ha Scola e geniturs surpiglià fin ils 31 da matg 2004.

En discussiuns cun las associaziuns partenarias èn ins vegnì a la conclusiun ch'in post da cussegliaziun cuminaivel neutral (Magistraglia Grischun, Scola e geniturs ed Associaziun dals cussegls da scola dal Grischun) fiss tuttavia raschunaivel e giavischabel. Tut ils pertutgads èn stads d'accord da realisar in tal servetsch. Uschia porscha l'Associaziun dals cussegls da

scola dal Grischun a ses commembers in servetsch da cussegliaziun per dumondas da scola generalas en il CCM a Laax. Ils custs per l'emprim discurs (max. fr. 200.--) surpiglia la ACSG per tut ils cussegls da scola ch'èn commembers. Nus lessan punctuar cleramain ch'i va en quels discurs da cussegliaziun per infurmaziuns davart l'ulteriur proceder, l'intermediaziun da specialistAs etc. Il cussegliader resta dentant visavi las personas ed ils fatgs neutral ed objectiv.

Recrutaziun da novs commembers

Fin oz èn 79 scolas commembras da nossa associaziun. Quai correspunda a var 40% da tut las scolas en il Grischun. Nus avain grond plaschair che adina dapli scolas sa laschan persvader ch'ina commembranza en nossa associaziun fa senn e che nus pudain marcar fermezza e preschientscha mo communabla-

main. Nus essan persvas che gist las scolas pitschnas pon profitar a lunga vista dad ina commembranza.

Vossa annunzia pudais Vus trametter directamain a noss secretariat a Laax.

Fatgs persunals

Per la fin da l'onn da scola 2003/04 ha Tina Gartmann-Albin demissiuà en l'Associaziun dals cussegls da scola dal Grischun. Tenor la decisiun da la suprastanza ha lieu l'elecziun cumplementara pir a chaschun da nossa radunanza dals commembers dals 29 da schaner 2005. Nus ans legrassan, sche in

commember dal cussegl da scola d'ina scola "pli pitschna" avess interess da s'engaschar en la suprastanza. Per in maletg cumplexsiv dovri tut las represchantanzas! Persunas interessadas survegnan ulteriuras infurmaziuns da noss secretariat a Laax u da la presidenta da l'ACSG.

Occurrenz

Il **20 d'october 2004, a las 19.00 – 21.30**, ha lieu a Domat – sco già annunzià en l'ACSG Actual – nossa occurrenza d'atun cun il tema **Il cumportament da las autoritads da scola visavi problems da violenza e da drogas** sut il motto "**Netzwerke statt Seilschaften**".

Nus avain envidà trais referents cumpetents a questa occurrenza, numnadamain: Erika Fetz, presidenta da la cumissiun tutelara dal circul da Razén, lic.iur. Corsin Capaul, procuratur public per giuvenils dal chantun Grischun e dr. med. Mario Wolf, schefmedi dal Servetsch pschiatric per uffants e giuvenils dal Grischun. En il decurs da la saira ans vegnan els a preschentar lur incumbensas concretas surtut en connex cun autoritads da scola, scolarAs e geniturs ed er a formular lur spetgas visavi las autoritads da scola. Sper numerusas propostas concretas co tractar problems da violenza e da drogas en nossas scolas As dain nus la pussaivladad da discutir cun ils trais referents. Las numerusas annunzias per nossa occurrenza d'atun mussan ch'il tema è adina actual e nus ans legrain sin ina saira interessanta.

Sche nus avain sveglià Voss interess, ma Vus n'essas betg anc s'annunzià/-ada, lura pudais Vus anc far quai tar il secretariat ACSG, CCM, 7031 Laax, enfin il pli tard **la fin da settember 2004**.

Noss invit en l'ACSG Actual dal zercladur 2004 ad in seminari da dus dis per presidentas e presidents da cussegls da scola davart il tema "**Direcziun strategica da las vischnancas da scolas e tgira da contact collegiala**" ha

sveglià grond interess, uschia che quest seminari po vegnir realisà ils **19/20 da november 2004**. La OBT Son Gagl vegn ad introducir nus a moda cumpetenta en l'art da la direcziun strategica e mussar a nus tgeninas ch'èn - dal puntg da vista da las autoritads - las pitgas principalas necessarias per ina buna scola.

Il **6 da november 2004** ha lieu a Cuir la **dieta tradiziunala da Scola & geniturs per cussegls da scola**. Nus As recumandain fitg da participar a questa dieta, perquai ch'ella porscha dapi biers onns infurmaziuns, opiniuns e posiziuns impurtantas dal sector da furmaziun e pussibilitescha era il barat d'ideas tranter ils commembers dals differents cussegls da scola. Il tema da la dieta da quest onn è la collavuraziun dals geniturs en il mintgadi da scola. Sco referenta è vegnida envidada Maya Mülle dal servetsch "Elternmitwirkung" a Turitg.

Il **29 da schaner 2005** ha lieu nossa **emprima radunanza ordinaria dals commembers** a Cuir. A l'entschatta vegn dr. Allan Guggenbühl, psicoterapeut analitic diplomà, a referir or da sia optica - e cumplementarmain a nossa occurrenza d'atun - davart il tema "Il cumportament da las autoritads da scola visavi problems da violenza e da drogas". Suentar il referat suonda la radunanza ordinaria dals commembers tenor la glista da tractandas. Il program detaglià cun il talun d'annunzia As tramettain nus pli tard.
